

Vývoj a historie sociální práce ve městě Karviná

Karviná jako samostatné město vznikla v roce 1949 sloučením několika obcí na tomto území. Ve dvacátém století se město jednoznačně vyprofilovalo jako průmyslové, což s sebou neslo specifika i v sociální práci.

Již v 19. století na území města působil farní chudobinec, místo určené

potřebným, nemajetným a často nemocným obyvatelům. Po roce 1945 byla situace na území města i v celém okrese zkomplikována dozvuky války. Až v roce 1948, kdy začal být okres považován za důležitý díky své průmyslové významnosti, se začala situace měnit i v sociální oblasti. V Karvině působil v té době městský starobinec, domov důchodců a dvě zotavovny pro děti. Již v této době

začala být poskytována pomoc osamělým seniorům v domácnostech, zajišťovaná převážně dobrovolníky.

V roce 1958 na území okresu působilo čtrnáct domů s pečovatelskou službou, výjimkou nebyla ani Karviná, kde byla navíc dvě střediska osobní hygieny.

70. a 80. léta byla ve znamení rozvoje terénní sociální péče. Byla znát zřetelná snaha o poskytování pečovatelských služeb v domácnostech občanů, to znamená mimo domovy a jiná ústavní zařízení. Národní výbor začíná také zohledňovat národnostní menšiny a jejich problematiku.

Porevoluční období s sebou neslo nové výzvy, se kterými se musela společnost vyrovnat, jednou z těchto výzev byl fenomén bezdomovectví. Reakcí na změny byl vznik prvního azylového domu pro muže. Objevovaly se však mnohé další problémy jako drogy, problémová mládež, poptávka po poradenství nebo po službách pro lidi s mentálním handicapem mimo ústavy. Na tyto záležitosti a mnohé další reagovali nestátní i veřejní poskytovatelé sociálních služeb, proto má dnes Karviná hustou síť sociálních služeb pro své obyvatele.

Historie Slezské diakonie

Na konci roku 1990 vznikla také Slezská diakonie. Za vznikem organizace stáli členové Slezské církve evangelické augsburského vyznání působící v Karvině, kteří po revoluci začali dobrovolně pomáhat lidem bez domova, když jim rozdávali zdarma teplou polévku. Organizace se značně rozrostla a dnes nepomáhá pouze osobám bez přístřeší, ale i seniorům, osobám se zdravotním handicapem, mládeži, osobám se závislostmi a dalším. Tento rozvoj organizace znamená, že nyní její zaměstnanci poskytují nepřetržitou paletu činností na podporu zlepšení sociální situace svých uživatelů. Jedná se jak o odborné sociální poradenství, nácviky zaměřené na osvojení dovedností nutných pro samostatný život, terapeutické činnosti, tak například i o přístup „harm reduction“ u lidí se závislostí a mnohé další úkony, které vyžadují různé cílové skupiny.

Počátky služeb pro lidi bez domova se v organizaci začaly psát na konci roku 1992, kdy v Karvině vzniká středisko BETHEL, kde byla provozována služba Azylový dům pro muže, který svým uživatelům poskytoval nejen potřebné ubytování, ale i podporu v sociální oblasti.

V roce 2006 začala být zřetelná potřebnost nízkoprahové služby, která by aktivně vyhledávala osoby žijící na ulici a bezplatně těmto lidem nabízela podporu. Byla nutná služba, která bude schopna aktivizovat a motivovat osoby přímo v ulicích, a proto pod záštitou střediska vznikl Terénní program pro lidi bez přístřeší.

Posláním karvinského BETHELU je vyhledávat tyto osoby, informovat je o rizicích spojených s jejich aktuálním způsobem života a nabízet řešení jejich situace.

Příklad dobré praxe

Klient se dostal na ulici kvůli rodinným neshodám, po kterých jej opustila partnerka s dítětem. Klient v sobě jen těžko hledal motivaci na změnu, svůj problém začal řešit nadměrným užíváním alkoholu. Klient se pro změnu rozhodl až po několika měsících, kdy byl v kontaktu se službou. Prvním nutným krokem bylo vyřízení nového občanského průkazu. Lidé bez domova často neznají svá práva a při setkání s odmítavou reakcí na některém z úřadů často ztrácejí motivaci v pokračování své cesty, proto je nutné, aby byla služba schopna hájit práva těchto osob. Po vyřízení občanského průkazu si mohl uživatel požádat o sociální dávky, aby si zajistil základní příjem nutný k přežití. Klient neměl praktického lékaře. Vzhledem k tomu, že má lékař právo odmítnout nového pacienta a pro lidi bez domova je hledání lékaře ještě komplikovanější, bylo nutné zprostředkovat kontakt se zdravotní pojišťovnou a zde hájit právo uživatele na zdravotní péči. Díky intervenci sociálního pracovníka se podařilo obvodního lékaře najít. Klient po pobytu na noclehárně začal využívat službu Azylový dům a odtud pokračoval ve své cestě k začlenění do společnosti.

Literatura: Zemský archiv v Opavě – Státní okresní archiv Karviná (ZAVO – SOAK), fond Okresní národní výbor Karviná, karton č. evid. jedn. 6 (1868) / karton č. evid. jedn. 204 (1957–1960) / karton č. evid. jedn. 205 (1949–1958) / karton č. evid. jedn. 737 (1922–1938) / karton č. evid. jedn. 510 (1949–1950) / karton č. evid. jedn. 511 (1951) / karton č. evid. jedn. 1755 (1971–1976) / karton č. evid. jedn. 1164 (1981–1990) / karton č. evid. jedn. 1513 (1980–1990). | Slezská diakonie: Historie. *Slezská diakonie* [online]. Český Těšín [cit. 2017-06-12]. Dostupné z: <http://www.slezskadiakonie.cz/o-nas/historie>

Autor: Bc. Martin Curylo – terénní sociální pracovník BETHEL, Karviná

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Plakát byl vydán v rámci projektu MPSV – „Systémová podpora profesionálního výkonu sociální práce II“, reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0003751, financovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost a státního rozpočtu České republiky.